

รูปแบบการนำ การควบคุมสถานการณ์ ความเครียดในการทำงาน
และสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของพยาบาลหัวหน้าผู้ป่วย
โรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร

นางสาวจันทนา หิงสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-410-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016334

i117Δ1216x

LEADERSHIP STYLE, SITUATIONAL CONTROL, JOB STRESS AND PHYSICAL AND
MENTAL HEALTH OF HEAD NURSES IN PRIVATE HOSPITALS,
BANGKOK METROPOLIS

MISS CHANTANA HINGSUWAN

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-410-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

รูปแบบการนำ การควบคุมสถานการณ์ ความเครียดในการทำงาน
และสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
โรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวจันทนา หิงสุวรรณ

ภาควิชา

จิตวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. โยธิน คั่นสนยุทธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูรรณไณ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชาวุธ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. โยธิน คั่นสนยุทธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ จรุงกุล บุรพวงค์)

งานพิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่ ๑ โดยภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จันทนา หิงสุวรรณ์ : รูปแบบการนำ การควบคุมสถานการณ์ ความเครียดในการทำงานและ
สุขภาพทางร่างกายและจิตใจของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร
(LEADERSHIP STYLE, SITUATIONAL CONTROL, JOB STRESS AND PHYSICAL AND
MENTAL HEALTH OF HEAD NURSES IN PRIVATE HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.โยธิน ศันสนยุทธ, 101 หน้า ISBN 974-577-410-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีแบบของความเป็นผู้นำ
ไม่เหมาะสมกับการควบคุมสถานการณ์ กับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีแบบของความเป็นผู้นำเหมาะสมกับ
การควบคุมสถานการณ์ มีความเครียดในการทำงานและสุขภาพทางร่างกายและจิตใจแตกต่างกันหรือไม่
อย่างไร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในการควบคุมสถานการณ์สูงและต่ำ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งงาน มีความเครียดในการ
ทำงานน้อยกว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ในการควบคุมสถานการณ์ปานกลาง พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งสัมพันธ์ มีความเครียด
ในการทำงานน้อยกว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ในการควบคุมสถานการณ์และต่ำ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ มีสุขภาพ
ทางร่างกายและจิตใจไม่แตกต่างกัน
4. ในการควบคุมสถานการณ์ปานกลาง พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งสัมพันธ์ มีสุขภาพทาง
ร่างกายและจิตใจดีกว่าพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มุ่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต จันทนา หิงสุวรรณ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา โยธิน ศันสนยุทธ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

CHANTANA HINGSUWAN : LEADERSHIP STYLE, SITUATIONAL CONTROL, JOB STRESS AND PHYSICAL AND MENTAL HEALTH OF HEAD NURSES IN PRIVATE HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. YOTHIN SANSANAYUDH Ph.D., 101 PP. ISBN 974-577-410-3.

The purpose of this research was to study job stress and physical and mental health differences between the head nurses whose leadership style and level of situational control were "out of match" and the head nurses whose leadership style and level of situational control were "in match".

Results show that:

1. In low and high situational control the task-oriented head nurses were significantly less stress in job than the person-oriented head nurses.
2. In moderate situational control the person-oriented head nurses were significantly less stress than the task-oriented head nurses.
3. In low and high situational control the person-oriented head nurses and task-oriented head nurses were not significantly different in physical and mental health.
4. In moderate situational control the person-oriented head nurses were significantly better in physical and mental health than the task-oriented head nurses.

ภาควิชา จิตวิทยา
สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ซ-ซ
รายการแผ่นภาพประกอบ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
ปัญหาของการวิจัย.....	27
สมมติฐานการวิจัย.....	28
ขอบเขตในการวิจัย.....	28
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	29
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	30
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
กลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	66
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้เขียน.....	101

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ความแตกต่างของค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนมาตรวัดผู้ร่วมงานที่ชอบทำงานด้วยน้อยที่สุด (LPC Scale) ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ.....	35
2. ความแตกต่างของค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนมาตรวัดบรรยากาศในการทำงาน (Atmosphere Scale) ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ.....	37
3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของมาตรวัดโครงสร้างของงาน (Task Structure Scale).....	38
4. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของมาตรวัดอำนาจหน้าที่.....	39
5. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดของความเครียดที่เกิดจากผู้บังคับบัญชา.....	43
6. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดของความเครียดที่เกิดจากผู้ร่วมงาน.....	44
7. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดของความเครียดที่เกิดจากผู้ใต้บังคับบัญชา.....	45
8. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดของความเครียดที่เกิดจากงาน.....	46
9. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดด้านสุขภาพทางจิตใจ.....	49
10. ค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดด้านสุขภาพทางร่างกาย.....	50
11. จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแบบของความเป็นผู้นำ และการควบคุมสถานการณ์ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย.....	53
12. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเครียดในการทำงานในแต่ละด้าน ในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง.....	54
13. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเครียดในการทำงานของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ในแต่ละแบบของความเป็นผู้นำและแต่ละการควบคุมสถานการณ์.....	57
14. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาพทางร่างกายและจิตใจในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง.....	59

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

15. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ
ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ในแต่ละแบบของความเป็นผู้นำและ
แต่ละการควบคุมสถานการณ์..... 61

16. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด.....63

17. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรวม.....64

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ผลการรับรู้เกี่ยวกับการทำงาน.....	3
2. ลักษณะความเป็นผู้นำบนเส้นต่อ เนื่องของความเอื้ออำนวยของ สถานการณ์ตามแนวคิดของฟีดเลอร์.....	15
3. สาเหตุของความเครียดในการทำงาน.....	19
4. กราฟแสดงการเปรียบเทียบของกลุ่มตัวอย่างในวิจัยของเคมเมอร์ส.....	23
5. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของความเครียดในการทำงานของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	58
6. กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของสุขภาพทางร่างกายและจิตใจของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง.....	62